No 1834 — 1853

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

WOENSDAG, 4 MEI.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 3 Mei.

De tusschen den H. Stoel en het Haagsche Kabinet gewisselde stukken betreffende de katholieke kerkregeling in Nederland.

II.

De gang der onderhandelingen betreffende de invoering der bisschoppelijke hierarchie in Nederland was deze:

In zijne nota van den 9 December 1851 konstateerde Zijne Hoogw. Mgr. de Internuntius, dat de Katholieken van Nederland vurig verlangden naar de invoering der bisschoppelijke hierarchie, en van dat verlangen algemeen blijk hadden gegeven, bepaaldelijk ná de verklaringen deswege door de regering aan de beide kamers der Staten Generaal gegeven en door haar goedgekeurd en geadopteerd. Z. H. de Paus geloofde dan ook dat het oogenblik ter invoering van de kerkregeling in Nederland aangebroken was. De H. Vader wilde daartoe echter niet overgaan, dan nadat de H. Stoel zich met de Nederlandsche regering zou verstaan hebben omtrent het konkordaat, ten jare 1827 gesloten en in 1841 geratificeerd, welk konkordaat, schoon tot dusverre onuitgevoerd gebleven, desniettemin niet ophield verpligtend te zijn voor de beide gekontrakteerd hebbende partijen.

Op deze nota werd geantwoord den 24 Maart 1852. Dit antwoord hield in, dat de bedoelde nota onverwijld is gebragt geworden onder de oogen van Z. M. den Koning. Dat Z. M. de Koning met belangstelling de openingen ontvangen heeft van Zijne Hoogw. den Internuntius, volgens welke de H Vader het oogenblik gekomen achtte om de Katholieke Kerk in Nederland te regelen. Daartoe nu is elke godsdienstige belijdenis, volgens de Grondwet, geregtigd, behoudens de verpligting des Konings om te waken, dat alle kerkgenootschappen zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat. De Koning, verlangende dat al zijne onderdanen het volkomen genot hebben der hun grondwettig gewaarborgde regten en vrijheden, staat dan ook gaarne aan zijne katholieke onderdanen toe (*est porté à accorder*) al wat zij onder dat opzigt kunnen verlangen. — Zoo echter de Nederlandsche regering erkent, dat de H. Stoel volkomen vrij zal zijn om aan de Katholieke Kerk in dit land de organisatie te geven, die haar voegt, en den H. Stoel ontheven verklaart van de verpligtingen, bij eene vroegere overeenkomst aangegaan, dan hoopt zij ook, dat de H. Stoel zal toegeven, dat de regering van Nederland door de daad alleen van de vrije organisatie der Katholieke Kerk in Nederland door den Paus, wederkeerig ontheven is van de verbindtenissen, die te haren laste uit de overeenkomsten van 1827 en 1841 zouden kunnen worden afgeleid. Onder dat voorbehoud is de minister van Buitenlandsche Zaken gemagtigd [natuurlijk door Z. M. den Koning] om te verklaren, dat *niets* zich verzet tegen de *vrije* organisatie der Katholieke Kerk in dit land. Hij hoopt echter dat de H. Stoel, alvorens [illegible]

Weinige dagen daarna, [illegible] schreef de minister van Buitenlandsche Zaken aan den gevolmagtigden minister van Z. M. den Koning te Rome, dat het wenschelijk was, dat de H. Stoel spoedig eene verklaring mogt afleggen in den geest van het zoo straks herdacht schrijven van den 24 bevorens.

Het antwoord van Zijne Hoogw. den Internuntius op het schrijven van den 24 Maart is van den 23 Junij 1852. Het vangt aan met melding te maken van het hooge genoegen, waarmede ontvangen is de mededeeling, dat Z. M. de Koning gaarne aan zijne katholieke onderdanen toestaat, wat zij, volgens de Grondwet, met betrekking tot hunne kerkregeling mogen verlangen. Dienvolgens zal dan ook de H. Vader gevolg geven aan het herstel der bisschoppelijke hierarchie in Nederland. Des ondanks echter acht de H. Stoel zich gehouden tot een nader overleg met betrekking tot de, in 1841 geratificeerde, overeenkomst van 1827. Schoon in het eerstgenoemde jaar vikariaten werden opgerigt, maakte toch de H. Stoel geen bezwaar om aan het geuite verlangen toe te geven, om de ten uitvoer legging van de konventie van 1827 te verdagen (*suspendre*). Bij de invoering der bisschoppelijke kerkregeling zou de H. Stoel tegen die verdaging evenmin bezwaar hebben. Wanneer derhalve de H. Vader, overeenkomstig de herhaaldelijk gebleken inzigten der Nederlandsche regering, gevolg zal geven aan het herstel der bisschoppelijke kerkregeling, dan zal dit geschieden geheel onafhankelijk van de konventie van 1827, die nu, als in 1841, ter zijde zal gelaten worden.

Op dit schrijven werd geantwoord den 14 Augustus. Na gekonstateerd te hebben, dat in het voorgaand schrijven, in naam van den H. Stoel, verklaard werd, dat de H. Vader de kerkregeling in Nederland tot stand wenscht te brengen onafhankelijk van de konventie van 1827, die thans alzoo ter zijde zou gesteld worden, gelijk dit evenzeens plaats had in 1841, gaat de minister van Buitenlandsche Zaken over tot het bespreken van de quæstie, dat, volgens de dezerzijds gekoesterde overtuiging, door de daad der vrije kerkregeling het konkordaat als vervallen moet beschouwd worden. De verklaring dat de H. Stoel tot eene vrije kerkregeling kan overgaan, is gedaan onder dat uitdrukkelijk voorbehoud. De minister ontwikkelt daarop de staatsregtelijke gronden, op welke de overtuiging der regering gebazeerd is, en eindigt met den wensch uit te spreken, dat de H. Stoel zich met de inzigten der regering moge kunnen vereenigen.

Bij nota van den 17 September werd dit schrijven van den 14 Augustus beantwoord. In die nota werd gekonstateerd, dat de Nederlandsche regering toegaf, dat door Grondwetten aan overeenkomsten, als konkordaten zijn, volgens het publiek regt, niet kan gederogeerd worden. Om als opgeheven beschouwd te kunnen worden, moeten zij geresilieerd worden. Wijl intusschen de regering van Nederland er grooten prijs op stelt, dat de konventie van 1827 opgeheven zij, en de H. Vader evenwel kan handelen, krachtens de Grondwet en de daaraan beantwoordende verklaringen van Z. M. regering, gelijk gevorderd wordt door de geestelijke belangen van de Nederlandsche Katholieken; zoo erkent de H. Stoel expresselijk, dat, door de daad der vrije kerkregeling, alle wederkeerige verbindtenissen en verpligtingen opgeheven zullen zijn, voortvloeijende uit het konkordaat van 1827.

Drie dagen later, den 20 daaraanvolgende, stelde de minister van Buitenlandsche Zaken aan den Koning voor, aan Zijne Hoogw. den Internuntius, met de kennisgeving van de goede ontvangst van zijn schrijven, tevens te berigten, dat de verklaring, door hem, namens den H. Vader gedaan, de Nederlandsche regering voldoet, en hem tevens akte te doen nemen van eene officieuse mededeeling van Zijne Hoogw., den Internuntius van de »intentie" van den H. Vader om kennis te geven van den tijd en de wijze der invoering van de kerkregeling.

Het schrijven van den 16 Oktober daaraanvolgende van den minister van Buitenlandsche Zaken aan Zijne Hoogw. den Internuntius moet beschouwd worden als [illegible] voorstel. Het blijkt echter [illegible] 20 September is gegeven [illegible] opmaken uit den brief van den 16 Oktober, waarin de minister voor..., *volgens de orders des Konings*, verklaart, dat, onder de gestelde voorwaarde betreffende het konkordaat, de H. Stoel kan overgaan tot de vrije regeling van de bisschoppelijke hierarchie der Katholieke Kerk in Nederland, zoo als dit hem voegzaam zal toeschijnen, »*comme cela lui paraitra convenir.*" Vervolgens wordt in dat schrijven nota genomen van de bovenvermelde [naar beweerd wordt] officieuselijk gedane mededeeling.

Tot regt verstand van dit laatste punt, moge hier herinnerd worden aan het door den minister van Buitenlandsche Zaken gezegde ter vergadering van den 18 April ll.:

»Z. Exc. is aan de waarheid verschuldigd te verklaren, dat, weinige dagen na zijne optreding, de Pauselijke Internuntius zich tot hem gewend heeft, om zich te beklagen over die uitdrukking en opvatting, voorkomende in de missive van den vorigen minister van 16 Oktober jl. De Internuntius had hetzelfde beklag reeds aan des ministers voorganger gerigt, die, daar hij niet meer in ambtsbetrekking was, den Internuntius tot hem, minister, gewend had. *De Internuntius heeft stellig verklaard, dat die belofte door hem niet was afgelegd.* Z. Exc. had die verklaring aangenomen, maar toch gezegd, dat, zoo er geene belofte geschied was, men toch wenschte en verwachtte, dat die voorafgaande mededeeling geschieden zou; dat de Regering er prijs op stelde en er op rekende. *De heer Belgrado heeft er niet op geantwoord en heeft ook niets beloofd.* Het kwam *hem, minister, voor*, dat de Internuntius die mededeeling niet als verpligtend wilde aangemerkt hebben, maar dat het Hof van Rome haar toch op officieuse wijze, zonder belofte, doen zou."

Tot zooverre de mededeeling des ministers van Buitenlandsche Zaken.

Op de geanalyseerde stukken volgen nu de stukken gewisseld sints den 12 Maart 1853 tot den 19 April daaraanvolgende. Tusschen den 16 Oktober 1852 en den 12 Maart 1853 schijnen geenerlei stukken tusschen den H. Stoel en het Haagsche Kabinet gewisseld te zijn, te oordeelen naar het in de *Staats-Courant* overgelegde. Wat de stukken van ná den 12 Maart ll. aangaat — wij willen niet stilstaan bij de waardeering van de missiven van den 7 en 11 April door den minister van Buitenlandsche Zaken — de tweede op last van den Koning — aan Z. M. gevolmagtigden minister te Rome gezonden. Dit intusschen blijkt zonneklaar uit de gewisselde stukken,

1° dat het regt van den H. Stoel tot eene *geheel vrije* kerkregeling in Nederland door Z. M. regering, overeenkomstig de herhaaldelijk uitgedrukte inzigten van Z. M. den Koning zelven, boven allen twijfel gesteld en als zoodanig expresselijk en plegtig erkend is geworden; en

2°. dat noch officieel, noch officieus, noch door den H. Stoel, noch door zijn vertegenwoordiger te 's Hage immer eenige toezegging en nog veel minder eene belofte is gedaan, om van den tijd en de wijze van invoering der bisschoppelijke hierarchie in Nederland voorloopige kennisgeving te doen aan de Nederlandsche regering.

Men verzoekt ons voor het volgende eene plaats:

»De heer Thorbecke mag zich wel beklagen, dat er geen erger vijanden zijn dan onhandige vrienden. Daar heeft hij onder anderen het *Journal du Limbourg*, dat in eene spoedig aangevlogene opgewondenheid niet meer of minder voorstelt, dan dat de vorige minister van Binnenlandsche Zaken, in alle kieskollegien van Limburg worde gekozen. Daarmede niet tevreden verlangt hij dat ook in Noord-Brabant de naam van den gevierden minister uit alle stembussen kome. En dat is nog niet genoeg voor het ijverige blad, dat den raad van Talleyrand geheel miskent: *surtout n'ayez pas de zèle.* [illegible] ook den Katholieken en liberalen van den [illegible] Moerdijk toe, dat zij en zich [illegible] van Thorbecke te [illegible] dat de afgetredene ministers, vier in getal, alleen stonden in de toekomstige Tweede Kamer, genoegzaam zonder partijgenooten. Wij betwijfelen 't, of zulke manifestatie wel een indrukwekkend voorkomen zou hebben; wij zouden vreezen, dat het indrukwekkende aan het belagchelijke zou grenzen, en zonder twijfel zou het onhandig zijn. Wij vertrouwen daarom, dat de Limburgers en Noord-Brabanters zich verstandiger zullen toonen; hunne stemmen niet verloren zullen werpen op de kandidatuur van afgetreden ministers, die gelijk Thorbecke, van Zuylen en van Bosse ongetwijfeld elders zullen worden gekozen; en dat zij er zich op zullen toeleggen om daartoe knappe afgevaardigden naar 's Hage af te zenden, die in staat zijn om meer te doen dan eene stem uit te brengen, die én door bekwaamheid, èn door kennis van zaken, èn door talent én door doorzigt invloed uitoefenen, buiten het cijfertal van stilzwijgende votums."

Wij houden veel van de fabelen van La Fontaine, en in de laatste dagen is hij ons liever dan ooit geworden

om de uitnemende wijze, waarop hij, nu bijna twee eeuwen geleden, voorspeld heeft de houding, welke een deel hunner landgenooten tegen de Katholieken van Nederland in de laatste weken heeft aangenomen. Ziehier wat hij zegt in zijne fabel van *den Wolf en het Lam:*

„Wie gaf jou d'overmoed mijn bronnat vuil te maken?"
Zoo sprak de wolf, van eedlen toorn aan 't blaken;
„Ik straf je straks voor die vermetelheid."

Die »wolf, van eedlen toorn aan 't blaken" dat zijn blijkbaar zij, die in de laatste weken, door hunne opruijende taal, het straatrumoer verwekt hebben.

„Heer," sprak het needrig lam, „dat uwe Majesteit
In dees haar gramschap wat bedare;
En met toegevendheid ontware
Dat ik mijn dorst slechts lesschen koom
Ver van uw standplaats, Heer, beneden aan den stroom!"

Herkent men hier de Katholieken niet, die demoedig betoogden, dat de oefening van hunne regten in geenen deele die van de regten van anderen belemmeren kunnen?

„Jij maakt mijn water vuil!" Zoo spreekt het wreede dier;
„En 'k weet, dat jij... verleden jaar...
Mij hebt belasterd bij de lammerschaar!"

Ziedaar, volkomen de taal en stijl eener zekere pers ten onzent: valsche beschuldigingen, trotsche en aanmatigende toon.

„En 'k was dat jaar nog niet geboren,"
Zoo spreekt het lam."

Altijd dezelfde bescheidenheid, zelfs bij de verwering van zijne regten. Maar waartoe helpen bescheidenheid en regten, wanneer men de opgewekte hartstogten tegen zich heeft! De wolf antwoordt dan ook in woede:

„Als jij 't niet bent; dan is 't je broêr."

Prof. Vreede zeide ook: Zijt gij het niet, die kwaad van ons hebt gesproken, dan zijn 't uw Belgische broeders, die onafgebroken de eischen der liberalisten bevechten; en die eischen en de onzen zijn dezelfde.

„'t Is mij gezeid. Ik zal mij wreken: jij zult bukken!"
Daarop zoo grijpt de wolf hem aan,
En sleurt hem in het bosch, en scheurt het beest aan stukken,
En eet hem smaaklijk op; en acht het regt voldaan."

Wij durven evenwel verhopen, dat de wolf ons niet op zal eten; dat wil zeggen: dat de volksmenners er toch niet in zullen slagen de gewetensvrijheid uit te roeijen.

Wat daartegen ook worde ingebragt, halstarrig blijven sommigen beweeren, dat het ministerie-Thorbecke »door de veerkracht *der natie*", d. i. der tweemaal honderd duizend adressen-teekenaars van de drie millioen mannen, vrouwen en kinderen, die in Nederland wonen, tot aftreden gedwongen is.

Hooren wij wat de Evangeliesch-Luthersche predikant J. C. Loman van dat adressen-teekenen zeide. Hij zal toch wel geacht behooren te worden als een bij uitnemendheid bevoegd persoon ter beoordeeling van de waarde, welke aan dat adressen-teekenen — aan die daad, waarin »de veerkracht der natie" zich zal geopenbaard hebben! — moet gehecht worden. Hij sprak aldus tot zijne gemeentenaren den 10 April:

»Wat hier onlangs uit Rome is bekend geworden heeft vele gemoederen met vrees vervuld voor zich zelven en voor de Protestantsche Kerk. Is die vrees min of meer gegrond, wat betaamt ons dan tegen het gevaar te doen? Slaan wij het oog op hetgeen onder ons in deze dagen gebeurt, dan schijnt het als of niets gemakkelijker is, dan de beantwoording dezer vraag. Dan schijnt het, als of ieder zonder onderscheid weet, hoe hij hierin heeft te handelen; want op eens vereenigen zich duizenden tot een en hetzelfde, zekerlijk zeer gemakkelijk bedrijf. Kennen die duizenden allen den eigenlijken toestand, waarin wij ons naar regt nevens of tegenover onze, in het godsdienstige en kerkelijke andersdenkende medeburgers bevinden? Zouden allen weten, wat zij eigenlijk vragen en mogen begeeren? Wij zeggen wel niet te veel, als wij verklaren te betwijfelen, of wel ieder genoegzaam onderzocht heeft en onderrigt is geworden, wegens het door hem te doene. En toch, het betaamt in alles, vooral in zaken de godsdienst betreffende, met nadenken en wijsheid te werk te gaan. Die drift, die opgewondenheid brengt in gevaar onbedachtzaam te handelen en de goede zaak te ontluisteren door twist, verwijdering, onverdraagzaamheid en godsdiensthaat."

De *retenue*, waarmede de heer Loman zich over het adressen-teekenen uitlaat, maakt zijne toch reeds vrij onbewimpelde verklaring nog merkwaardiger. Vertolkt men zijne woorden in populairen stijl, dan luiden zij aldus: Het adressen-teekenen had zijn grond in onkunde en in onverdraagzaamheid.

Men berigt ons uit Dockum, dat er in die stad en omliggende plaatsen, vele adressen van dankbetuiging aan den afgetreden minister Thorbecke zullen gezonden worden. *(N. R. C.)*

Het gisteren door ons overgenomen adres aan de afgetreden ministers, van protestantsche kiezers uit Enschedé, droeg de navolgende onderteekeningen:

H. J. van Heek, lid van den raad en der Kamer van Koophandel; J. Stroink Hz., wethouder; Abm. Jannink, lid van prov. staten van Overijssel; J. T. Scholten, fabriekant; B. B. Blijdenstein; H. van Heek, fabriekant, H. Stroink, fabriekant; M. Udink ten Cate, lid van de prov. staten van Overijssel; H. Blenken, lid van den raad en den kamer van koophandel, en auditeur bij de dienstdoende schutterij; B. W. Blijdenstein, fabrikant; A. J. Blijdenstein, fabrikant; B. Jannink; S. ten Cate; Hendr. ten Cate; G. Jannink, president van de kamer van koophandel en lid van den raad; B. W. Blijdenstein J., lid van de Prov. Staten en lid van den raad; J. W. Blijdenstein, lid van de kamer van koophandel; G. J. ter Kuile, W. Harenberg.

Wij lezen in de *Grondwet*:

»Volgens bepaalde berigten, zal H. M. de Koningin-Moeder tegenwoordig zijn bij het huwelijk van Z. K. H. Prins Hendrik, dat op 21 dezer te Weimar zal worden voltrokken.

»Onmiddellijk daarna zal H. M. hare reize vervolgen naar het westelijk Europa (men zegt: Warschau), ten einde eene ontmoeting te hebben met Haren broeder, den Keizer aller Russen.

»In wel onderrigte kringen wordt deze ontmoeting in verband gebragt tot *onderhandelingen* en *voornemens*, welke niet zonder invloed kunnen zijn op den gang van zaken in Nederland."

»Wij begaan gewis geene onbescheidenheid, indien wij onze lezers mededeelen, dat de tegenwoordige Minister van Buitenlandsche Zaken, de heer van Hall, eerlang eene echtverbindtenis zal aangaan met freule Schimmelpenninck, staatsdame van H. M. de Koningin-Moeder."

»Wij vernemen met genoegen, dat de Synodale Commissie een rondgaanden brief heeft gerigt aan alle kerkbesturen, waarin op eene doeltreffende wijs wordt aangemaand tot verdraagzaamheid, eendragt en liefde onder de Nederlanders, van welke geloofsbelijdenis ook.

»In ons volgend Nommer komen wij op deze loffelijke handeling van de Synodale Commissie terug."

»De minister voor de Zaken der Hervormde Eeredienst heeft 'sKonings hooge tevredenheid doen kennen aan de predikanten alhier: *»omdat zij in de godsdienst»oefening van ll. Zondag hebben aanbevolen tot milde »bijdragen bij de gedane schaalkollekte ten behoeve der »Roomsch-Katholieke armen.*"

Men leest in de *Arnhemsche Courant* over de wel bekende zaak van Appeltern:

»Van nabij en van verre hooren wij de bede om »steun tegen Jezuiten-lagen: Appeltern en Hongarije. »Het levend Christendom stelt immers prijs op de ge»meenschap der heiligen?"

»Het bovenstaande is te lezen in de *Morgenster* van den 6den April 1853.

»Laat ons zien waarin die Jezuiten-lagen te Appeltern bestaan.

»De scholen te Appeltern en te Alphen werden in het laatst van 1845 vacant.

»Kerkvoogden en notabelen verlangden dat in de oproeping der sollicitanten vermeld zoude worden: dat de posten van schoolonderwijzers, kosters en voorzangers bij de hervormde gemeente aldaar, volgens verkregen regten, verpligt vereenigde posten waren, zoodat alleen onderwijzers, der protestantsche belijdenis toegedaan, opgeroepen zouden worden.

In den geest van den toenmaligen minister van Binnenlandsche Zaken werd een midden of liever een bijweg ingeslagen. In de Bijdragen voor het lagere schoolwezen werden opgedragen sollicitanten van welke belijdenis ook, met bijvoeging echter der meerdere voordeelen, waarop de te benoemen schoolmeesters konden rekenen, indien zij ook de geschiktheid bezaten om de kerkdienst bij de hervormde gemeente waar te nemen.

Dit voldeed aan niemand. De hervormden beweerden dat er niet in berust konde worden, omdat niet gesproken werd van de verpligte vereeniging. Het klassikaal bestuur, het provinciaal kerkbestuur, de Synode zelfs werd ter hulpe geroepen. De Katholieken klaagden dat de oproeping zóó was gesteld dat geen hunner geloofsgenooten zich als sollicitant zoude aanmelden.

»De *Arnhemsche Courant* van dien tijd bevat de wederzijdsche bewering in vrij scherpe artikelen.

»Het vergelijkend examen had geen plaats.

»Het schijnt dat de minister van Binnenlandsche Zaken het geschil wilde overbrengen op het bepaalde in art. 8 van het op zijne voordragt genomen besluit van 2 Jan. 1842, houdende dat er maatregelen genomen zouden worden tot het doen ophouden van de verpligte vereeniging, waar die bestaat, der onderwijzersbetrekking met kerkelijke bedieningen.

»Daarin werd gezien eene bestendiging der verpligte vereeniging en die moest te Alphen en Appeltern dus gehandhaafd worden. Doch dit was eene petitio principii. Als bewezen werd aangenomen wat nog bewezen moest worden. Het twistpunt was ook niet opgesloten in dat besluit, maar lag in het begin van art. 2 van het nog verbindend huishoudelijk schoolreglement voor het departement Gelderland van 27 December 1806, luidende: »Ten einde het bestaan der openbare schoolonderwijzers, »behoudens het hoofdoogmerk hunner bestemming, zoo »veel mogelijk te benificieren zullen de voorlezers, voor»zangers, kosters en andere dergelijke daarmede verbon»den ambten op alle plaatsen, waar die tot dusverre met »den post van schoolonderwijzer verbonden waren, ver»der verbonden blijven."

Onverklaarbaar is het hoe het ministerie van Binnenlandsche Zaken, hoe het kollegie van Gedeputeerde Staten van Gelderland in die bepaling hebben kunnen lezen dat dáár, waar een schoolonderwijzer eene kerkelijke bediening bekleedde, zijn opvolger dit ook moest doen, hoe de onderwijzersbetrekking, de hoofdzaak, dus ondergeschikt werd aan het kerkelijk ambt, de bijzaak. De geest, de strekking der bepaling is duidelijk.

»Kan en wil de onderwijzer de kerkelijke posten bekleeden, dan moeten die om hem te benificiëren aan hem opgedragen worden, doch het art. is niet geschreven om de kosters, de voorzangers enz. te bevoordeelen, om eene gunstige verordening voor een kerkgenootschap daar te stellen.

»Eindelijk werd de dwaling ingezien en Gedeputeerde Staten bepaalden den 25sten Februari 1852 dat er ten spoedigste zoude worden overgegaan tot het vervullen der openstaande plaatsen. — Zeven jaren lang provisionneel door protestanten waargenomen — door het oproepen van sollicitanten zonder onderscheid van godsdienst tot het afleggen van een vergelijkend examen. (1)

»Er rezen moeijelijkheden over de bepaling, welke voordeelen behoorden tot het ambt van onderwijzer, welke tot dat van koster en voorzanger bij de hervormde gemeente. Zij werden uit den weg geruimd. Twijfelachtig was het — de regter zal het beslissen — of de localen het eigendom zijn der burgerlijke of der hervormde kerkelijke gemeente. Dit vertraagde de vergelijkende examina. Eindelijk hadden zij volgens de wettige voorschriften plaats, en volgens deze werden er schoolonderwijzers te Alphen en Appeltern benoemd. Zij belijden de Roomsch-katholijke godsdienst. In Appeltern zijn, volgens de laatste volkstelling, 90 Nederduitsche hervormden en 536 Roomsch-katholijken, in Alphen 76 Nederduitsche hervormden en 864 Roomsch-katholijken.

»Wij hopen het voor de eer van dominé de Keijser dat hem deze feiten onbekend waren, toen hij in zijne concept Jezuiten-lagen zag, waar slechts eene regtsvraag bestond, en dat men hem van niets meer zal kunnen beschuldigen dan van zonder kennis van zaken geoordeeld te hebben.

»*A.* 23 April 1853. *Inter omnes lutus.*"

Bij besluit van den 29 April jl. heeft Z. M. goedgevonden: 1°. eervol te ontslaan de burgemeesters der gemeenten Arnemuiden c. a., A. Boogert; Kleverskerke, C. de Bree; Biggekerke c. a., K. Houterman; Grijpskerke c. a., J. Pouwer; Ritthem c. a., H. Barentsen; Vere en Zaandijk binnen, J. Kleinman; Gapinge, A. Zegers, en Westkapelle c. a., P. J. Bertel. 2°. aan H. Rekker op zijn verzoek eervol ontslag te verleenen als burgemeester der gemeente St. Laurens. 3°. te benoemen tot burgemeesters der gemeenten: Arnemuiden en Kleverskerke, C. J. Baars; Biggekerke c. a. en Zoutelande, J. Verhage; Grijpskerke c. a., en Melis- en Mariekerke, J. J. Dekker; Koudekerke, H. Brasser; Middelburg, Jhr. Mr. M. C. Paspoort van Grijpskerke; Ritthem c. a., Mr. Th. A. Lambrechtsen; St. Laurens en Brigdamme, P. Melis, ten einde deze betrekking te vereenigen met die van burgemeester van Serooskerke c. a.; Vere en Zaandijk binnen, Vrouwenpolder c. a. en Gapinge, Mr. J. H. de Stoppelaer; Westkapelle, M. M. van Hoff.

Bij Z. M. besluit van den 26sten dezer, zijn met den 1sten Mei tot scheepsklerken bij de Nederlandsche Marine benoemd: J. C. Coops, C. Fabri, J. J. Diepenheim, W. F. E. le Rutte, W. H. Waldeck, C. van Berkel en F. Adema.

Z. M. heeft 1° op verzoek van J. de Jager ingetrokken zijne benoeming tot burg. van Fort Bath en Bath, alsmede hem eervol ontslagen als burg. van Rilland en Maire, en in zijne plaats benoemd D. Windhorst; 2° tijdelijk opgedragen aan de 1e luit. ter zee 1e kl. H. Huijgens en W. de Eemery: aan den eersten de funktien van inspekt. van 's rijks stoomvaartdienst, en aan den anderen de betrekking van inspekteur der artill. van de mar.; 3° den 1e luit. G. H. E. Emmelman, van het 3e reg. drag., ter zake van verminking, toegekend een pensioen van ƒ720 en den rang van ritmeester; 4° benoemd tot 1e luit. bij het 2e reg. drag. den 2e luit. J. T. van Dorp.

Bij kon. besluit van 29 April jl. is bepaald, dat de groote of zomhanigwisscherij voor dit jaar zal mogen worden aangevangen [illegible] Junij; tevens zijn vernietigd twee besluiten van den gemeenteraad van Ezinge.

Zaturdag ll. had in het rijks-museum alhier de gewone vergadering plaats van de Kon. akademie van wetenschappen. Er waren 30 leden aanwezig. Na het lezen van de notulen der vorige gewone vergadering, gaf de president lezing van eenen brief van den minister van binnenlandsche zaken over het vergoeden van reisgelden aan de leden der akademie, buiten deze stad woonachtig, en van eenen brief van de maatschappij van Nederl. letterkunde te Leyden, waarin de Kon. akademie

---

(1) Men zie de notulen der Staten van Gelderland van den 6den, 20sten en 23sten Juli 1852.

om de leening werd verzocht van de Spieghel historiael, in de boekerij van het voormalig Kon. Instituut berustende. Omtrent dit laatste punt werd met 28 tegen 3 stemmen besloten, de vergunning des ministers te verzoeken. Nopens eenen brief van den heer Stolp, die het *perpetuum mobile* meende gevonden te hebben, werd besloten met 16 tegen 15 stemmen, het stuk in handen eener kommissie te stellen. Vooraf werd door de vergadering met 19 tegen 12 stemmen aangenomen, zich voortaan niet meer met geene onderwerpen als het *perpetuum mobile*, de *kwadratuur van den cirkel* enz. bezig te houden.

Hierna las de heer Harting het rapport en het ontwerp-antwoord aan den minister van Binnenl. Zaken, over de aanvrage van den abt Rezzi, nopens de mikroskopen, welk rapport besloten werd, in de verslagen der akademie op te nemen. Na het voordragen van een rapport, bij monde van den heer Mathes, over de verhandeling van den heer van Rees, ging men over tot de spreekbeurten.

De heer J. G. S. van Breda sprak over twee onderwerpen, namelijk 1°. het verschijnsel van Borret, daarin bestaande, dat, indien men door door twee van elkander gescheidene en met water gevulde bakjes, een galvanischen stroom liet gaan, die vloeistof van het positieve naar het negatieve bakje loopt; en 2°. over de vogels der voorwereld. Hierop sprak de heer J. van der Hoeven over nomenklatuur en rangschikking van namen, vooral in de zoologie. Om het vergevorderde uur besloot men de spreekbeurt van den heer van der Boon Mesch tot de volgende vergadering uit te stellen.

Staat der Nederlandsche Bank op 30 April jl.: Omloopende bankbiljetten f 81,772,625, saldo's van rekening-courant f 26,573,855.80½, munt en muntmateriaal f 101,830,001.72.

De algemeene vergadering van de *Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van nijverheid* zal dit jaar worden gehouden te Haarlem, op Dingsdag 19 Julij e. k. en volgende dagen.

Men schrijft uit Maastricht, 29 April. De werkzaamheden aan den spoorweg van hier naar Aken, worden met den meesten spoed voortgezet; buiten onvoorziene omstandigheden hoopt men, dat hij in het najaar gereed zal zijn.

Van wege het dep. van Kolonien zijn ter algemeene kennis gebragt opgaven omtrent de opbrengst van O. I. produkten, gedurende 1851 en 1852. Daaruit blijkt, dat in laatst genoemd jaar reeds zijn of vermoedelijk nog zullen ontvangen worden van: koffij 871,745 pik. tegen 1,064,929 pik. in 1851; indigo 633,268 A. ℔, tegen 679,580 in 1851; thee 1,084,100 A. ℔, tegen 967,238 in 1851; peper 135,690 Amst. ℔, tegen 950,375 in 1851; kaneel 207,091 A. ℔, tegen 187,820 in 1851; suiker 994,016 pik., blijvende vermoedelijk ter beschikking der fabrikanten 326,687 pik., tegen 991,859 en 367,782 pik. in 1851; koschenille 60,331 A. ℔, blijvende vermoedelijk ter beschikking der fabrikanten 45,252 A. ℔, tegen 66,637 en 61,245 A. ℔ in 1851; tabak vermoedelijk te ontvangen 125,000 A. ℔, en ter beschikking der fabrikanten blijvende 2,010,500 A. ℔, tegen 2,019,375 in 1851.

Uit eene andere opgave van de hoeveelheden voor partikuliere rekening geteeld wordende produkten voor de Europesche markt, uit de oogsten van 1851 en 1852, onder ult°. Dec. 1852, blijkt, dat in dat jaar reeds ontvangen of vermoedelijk nog te ontvangen zijn: van koffij 111,734 pikols tegen 81,649 in 1851; suiker 678,656 pik. tegen 660,013 in 1851; indigo 221,828 Amst. ℔, tegen 304,903 in 1851; kaneel 24,300 dito, tegen 13,625 in 1851; cochenille 69,642 dito, tegen 83,268 in 1851; [illegible] in 18[illegible]

's GRAVENHAGE, 3 Mei. H. M. de koningin en Z. K. H. prins Hendrik, hebben den heer Strens, afgetreden minister, in een bijzonder afscheids-gehoor ontvangen. Talrijk zijn de bezoeken, welke den heer Strens door vele hoog geplaatste personen gebragt worden.

— Gisteren avond heeft er een langdurige Ministerraad plaats gehad.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 1 Mei. Men verneemt thans met zekerheid, dat het wetsontwerp op de jury niet tot het volgende jaar zal worden uitgesteld.

— De *Moniteur* bevat het dekreet, waarbij koncessie verleend wordt tot het aanleggen van een nieuwe ijzerbaan van Dijon naar Genève. Zwitserland zal alzoo zich in gemeenschap bevinden aan den eenen kant met Lijon en Marseille, en aan den anderen kant met het Noorden van Frankrijk.

— Volgens het *Journal des Débats* was den 15 April te Konstantinopel in den staat der zaken weinige verandering gekomen. Het is nog even moeijelijk het ware te vernemen van de gewigtige dingen, die in de hoofdstad van het Turksche Rijk gaande zijn. De onderhandelingen zijn nog geheel in de magt der diplomatie, en niet onder den invloed van volksbewegingen geraakt. Vorst Menchikoff heeft bij de Porte nog geen ander punt op officieele wijze in behandeling gebragt dan de aangelegenheid der Heilige plaatsen in Palestina. Intusschen heerschte er onder het publiek te Konstantinopel steeds groote onrust; men bleef gelooven dat Rusland krijgstoerustingen maakte; de Divan geloofde dit insgelijks, en deed de vloot uitrusten en de landweer alom op de been brengen.

— In de haven van Konstantinopel liggen twee Fransche stoomkorvetten, *le Chaptal* en *Caton*, twee Engelsche fregatten, de *Fury* en de *Tiger*, en eene Oostenrijksche en eene Russische korvet. De Turksche vloot was gereed uit te zeilen. Te Smyrna bevonden zich een Fransch oorlogsvaartuig, eene Turksche brik, eene Engelsche korvet en een Nederlandsch fregat; te Alexandrette een Turksch fregat en eene brik; te Alexandrie de Egyptische vloot, gereed om uit te zeilen; te Tunis een Engelsch oorlogsvaartuig en eene Turksche korvet.

— De *Fr. Postztg.* laat zich van hier schrijven, dat onze regering weldra de onafhankelijkheid van Montenegro officieel zal rekenen.

— De vechtpartijen die staande de Heilige week te Jeruzalem plaats hadden, waren niet aangestookt door de Joden maar werden veroorzaakt door zekere Christenen.

Sedert 1840 is er te Jeruzalem eene protestantsche zending gevestigd tot bekeering der Joden, onder het opperttoezigt van den Anglikaanschen bisschop Gibot. De missie heeft tot heden nog weinig of niets weten uit te rigten op het gebied der bekeeringen. Behalve het personeel behoorende bij het Engelsche en Pruissische konsulaat en de bovengenoemde zending, bevindt zich thans aldaar een honderdtal Joden, uit alle hoeken van Europa bijeengeraapt, die zich voordoen als bekeerden, zoo lang zij te Jeruzalem zijn, krijgende daarvoor eene zekere som gelds zoo lang ze gezond, en eene plaats in het hospitaal als ze ziek zijn. Wanneer deze lieden wederom op weg zijn naar Baireuth of Konstantinopel zijn ze zoo joodsgezind als immer te voren. In een voortreffelijk geschrift in 't licht gegeven door Mgr. Mislin, geheim kamerheer van den Paus, vindt men eene menigte bijzonderheden daaromtrent, die tot nog toe door niemand zijn tegengesproken.

Vooral in de twee laatste jaren heeft een zendeling, vergezeld van een Arabier uit Jerusalem, Syrie afgeloopen, om aan gene zijde der Jordaan in steden en dorpen de inwoners te vergasten op het lezen uit protestantsche bijbels, ze daarna prezent doende. Deze soort van prediking maakte weinig opgang. Ook het verkoopen van bijbels aan den ingang der kerk van het H. Graf leverde betrekkelijk weinig op. Toen er nu door toedoen der Armeniers oneenigheden ontstonden, die door zachtheid niet uit den weg te ruimen waren, maakten de Protestanten hiervan gebruik; de heeren van de zendeling die eerst zoo zachtzinnig waren, werden boos en eindigden met geweld. Vele Protestanten te Jerusalem aanwezig hebben den onbescheiden ijver dezer fanatieken sterk afgekeurd, en zich beklaagd over een twist, die de Turken met blijdschap hebben gezien.

MADRID, 26 April. Graaf Huinto en generaal Montes hebben hun ontslag ingediend als leden van den koninklijken raad.

ENGELAND.

LONDEN, 30 April. Na de verwerping der Israelitische emancipatie-bill door het Hoogerhuis, heeft er eene konferentie der ministers plaats gehad. [illegible]

KEULEN, 2 Mei. [illegible] historisch-genealogische opmerking, dat de keizerin der Franschen afstamt uit hetzelfde adellijk geslacht der Guzman's als de H. Dominikus, stichter van de beroemde bedelorde der Dominikanen.

— Men schrijft uit Hannover: aan de Kamers is thans de begrooting voor het volgende dienstjaar ingediend. De uitgaven zijn daarbij op 8,351,771 Rd. geschat en de inkomsten op 8,001,600 Rd., zoodat er een tekort van omstreeks 350,000 Rd. bestaat. Het wordt intusschen als een bewijs van den gunstigen toestand der finantien aangehaald, dat in weerwil van het toenemen der uitgaven, het tekort op 60,000 Rd. minder begroot kon worden, dan in het vorige jaar. De bevolking bedraagt 1¾ millioen zielen.

— De Sardinische en Zwitsersche dagbladen spreken veel van desertie bij het Oostenrijksche leger in Italie. Volgens officieele berigten zijn evenwel in Italie sinds jaar en dag niet meer dan 10 soldaten gedeserteerd, van de officieren heeft geen enkele zijne gelederen verlaten.

BERLIJN, 1 Mei. Ll. Dingsdag werd in den gemeenteraad het voorstel behandeld nopens eenen leening van 50,000 th., benoodigd tot de voltooijing van het katholieke gasthuis alhier. Het voorstel is bijkans met algemeene stemmen aangenomen. De raad heeft vervolgens erkend dat ook de katholieke armenscholen regt hadden op gelijke milde ondersteuning van de zijde der gemeente als de protestantsche armenscholen.

— In de avondzitting der Tweede Kamer van 28 April, drukte de heer v. Gerlach den wensch uit, dat er ook in de evangelische kerk broederschappen in den christelijken geest mogten ontstaan, zoo als die onder de Katholieken. Hij meende dat zulke broederschappen welligt meer nut zouden stichten dan de groote broederschap der vrijmetselaars, waarvan eigenlijk niet veel goeds te zeggen viel.

— De *Lith. Corr.* berigt in dezer voege den terugkeer der vorstelijke personen binnen deze stad:

»De allerhoogste en hoogste heerschappijen zijn weder herwaarts teruggekeerd."

— De kommissie tot onderzoek van het wetsontwerp tot regeling van de werkverschaffing aan kinderen in fabrieken, heeft een verslag uitgebragt, waaruit blijkt, dat van 2 millioen kinderen van 9 tot 12 jaren, in 1849 slechts 32,000 met fabriek-arbeid werden bezig gehouden, welk cijfer op verre na niet de hoogte heeft bereikt, die het in verhouding tot de bevolking moest hebben. De noodzakelijkheid van wettelijke bepalingen op dit stuk wordt in het verslag krachtig betoogd, en de kommissie wijst o. a. op Krefeld, alwaar 4000 jeugdige arbeiders aan het weefgetouw zitten, zonder dat zij door de wet tegen verwaarloozing worden beschermd.

WEENEN, 29 April. Tengevolge der verspreiding van onrustbarende tijdingen uit Konstantinopel door middel van de telegraaf, heeft het gouvernement gelast dat er een streng onderzoek zal gedaan worden naar de oorzaak hiervan, ten einde in het vervolg het misbruik maken van den telegraaf, zoo veel doenlijk te voorkomen.

— De keizer van Oostenrijk heeft, bij besluit van 4 dezer, algeheele amnestie verleend aan die Venetianen, die vóór 1848 in het Oostenrijksche leger als officieren gediend hebben, en later, na hun ontslag, uitgeweken zijn en aan den onafhankelijkheids-oorlog deel hebben genomen. Hetzelfde besluit bevat de namen der geamnestieerden, ten getalle van 22, met bijvoeging, dat zij in volle vrijheid naar hunne haardsteden mogen terug keeren, en later de opheffing van het beslag hunner verbeurdverklaarde goederen zal plaats hebben.

— Volgens berigten uit Montenegro zijn de bewoners van Grahovo, die als gijzelaars of gevangenen door de Turken waren weggevoerd, toen zij deze sterkte verlieten, weder in vrijheid gesteld.

BELGIE.

BRUSSEL, 2 Mei. Over de bij de Kamer van Afgevaardigden ingezondene petitie der Gendsche fabrikanten, waarin aangedrongen werd op eene wettelijke bepaling van den werktijd der fabriekarbeiders, welken tijd zij hoogstens op 12 uur per dag bepaald wenschen te zien. De heer de Lacoste, lid der kommissie voor de nijverheid, heeft Zaturdag een rapport uitgebragt. Hij konkludeert, om de petitie te verzenden aan den minister van Binnenlandsche Zaken.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 3 Mei.

ONDERTROUWD (2 Mei): J. Borrius Jr. met M. A. [illegible]

BEVALLEN (1 Mei): W. F. M. [illegible] Z. — ([illegible] Mei): G. Toe Laer, [illegible] geboren Kind.

OVERLEDEN (28 April) [illegible] H. Stok[illegible]

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

ROTTERDAM, 2 Mei. Tarwe. Puike O. Zeeuwsch, Vlaams. en Overm. 1850 en 1851 f 297, 324; mindere f 276, 291; puike n. Zeeuws., Vlaams. en Overm. 1852 f 282, 307½; middelsoort f 195, 222; geringe f 180, 192; Blaauwe f 180, 198; Zomer f 240, 255. — 161/2 ℔ N. Hoogl. Kleefs. f 305; 162/2 ℔ dito dito dito f 305, 316; 161, 162, 164/2 ℔ N. Bovenlandsche Ris f 285, 287; f 290, 298; 160/2 ℔ puike dito f 285; 158/2 ℔ N. Meursche f 278. — Rogge. Zeeuws. en Vlaams. jar. f 195, f 207; Noordbrab. dito f 186, 193; Zeeuws. en Vlaams. nieuwe f 189, 213; N. Noordbrabandsche f 186, 201. — 147/2 ℔ Nieuwe Fransche f 200; 146/2 ℔ Odessa f 182; 142, 143/2 ℔ Archangel f 180, 182, 185. — Gerst. Nieuwe Zeeuws. en Vlaams. Winter f 147, 162; dito dito en dito Zomer f 141, f 159. — Haver. Zeeuws. en Polder Korte f 81, 111; Nieuwe dito en dito Voeder f 63, 90. — Boekweit. Noordbrabandsche op 140/2 ℔ f 208, 210, 212, f 214; Grootbrab. f 212; Vlaams. f 212; Grove Fransche f 177, 178, 180, 183, 190. — Boonen. Nieuwe Zeeuwsche. Paarden f 171, 180 — Nieuwe Duiven f 201, 217; Walchers. Witte f 315, [illegible] dito f 276, 322; Walchers. Bruine f 322 [illegible] Bruine f 300, 330. — Erwten. Nieuwe [illegible]

ƒ 243, ƒ 273; Dito Zeeuwsche ordinaire ƒ 240, 255; dito dito groote ƒ 270, 288; dito dito Witte ƒ 225, 247½; dito dito Graauwe ƒ 270, 330; dito Geldersche dito ƒ 360, 420. — Koolzaad. Verkocht: Belgisch 56 £ — Bruin Mosterdzaad, nieuw ƒ 13, 14, Geel dito dito ƒ 10, 11 per Mud. — Raapkoeken ƒ 64, 65. Lijnkoeken ƒ 100, 102 pr. 1040 St.

Ter Beurze is verkocht: Tarwe. 135/2 ℔ puike Oude Witbonte Poolsche ƒ 345; 156/2 ℔ Witbonte Poolsche ƒ 310; 165, 166/2 ℔ N. Hooglands. Kleefs. ƒ 323, 328; 161/2 ℔ dito dito dito ƒ 300; 157/2 ℔ jar. Kleefsche ƒ 270; 160/2 ℔ Kubanka ƒ 270. — Rogge. 148/2 ℔ Burgas in Entrepot: ƒ 185, 146/2 ℔ Odessa ƒ 174; 146/2 ℔ nieuwe Fransche ƒ 200, ƒ 205; 148/2 ℔ Koersche ƒ 218.

ANTWERPEN, 2 Mei. *Koffij*. Er zijn gedaan 3000 b. Dom. en 450 b. Brazil.

Granen. De lading Rogge van Triest is verkocht, prijs geheim. Andere partijtjes Rogge en Tarwe zijn gedaan voor konsumptie tot vorige prijzen.

Geraffineerde Suiker. Er zijn gedaan 100,000 k. R B A tegen Junij te leveren.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			2 MEI 4½ u. gebl.	3 MEI 4 u.	a	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½	pCt.		63⅝	$63\frac{11}{16}$	63¾	63¾
Dito Dito	3	»	$74\frac{11}{16}$	$74\frac{11}{16}$	74⅞	$74\frac{11}{16}$
Dito Dito	4	»	$94\frac{9}{16}$	94¼	$94\frac{3}{16}$	$94\frac{5}{16}$
O. I. Leening 1844	4	»	93⅞	93¾		
Amortis. Syndic.	3½	»	93¾			
Handel-Maatschappij	4½	»				
Aand. Rijn-Spoorweg	»	»				
Aand. Holl. S. M.						
Obligatien	»	»				
BELGIE, Obligatien 1844	»	»				
Cert. bij de Belg. Bank	2½	»				
Dito bij Rotsch. en Volksv	»	»	52⅞	$52\frac{15}{16}$		
FRANKRIJK, Obligatien	3	»	74½			
SPANJE Nieuwe	1	»	$24\frac{3}{16}$	$24\frac{3}{16}$	24¼	
Dito	3	»	47¾			
Dito Binnenl. à 6/m.	»	»	43¼	$43\frac{3}{16}$	43¼	
Coup. Bewijzen			$6\frac{13}{16}$	$6\frac{13}{16}$		
Amortisable Schuld		»	$5\frac{9}{16}$	$5\frac{7}{16}$		
PORTUGAL te Londen	5	»	41¾	$41\frac{11}{16}$		
Dito Dito	4	»	39⅜	39⅜		
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	»	108⅛	108⅛	109	
Dito Dito 1828 en 1829	»	»	107¼	107¼		
Cert. bij d°. 1831 en 1833	»	»	97⅜			
Dito	4½	»				
Dito bij *Hope*	4	»	92⅜	92⅜		
Dito bij *Stieglitz en C°*.	»	»	$91\frac{1}{16}$	$91\frac{1}{16}$	91¾	
Dito bij id. 5de Serie	4	»	91⅝	91⅛		
Cert. te Hamburg	5	»				
Insebrijving in Assignat.	6	»				
Cert. van dito	»	»				
POLEN, Certifikaten	4	»	86¾	86¾		
Dito Aand. à [illegible]						
Dito met Lot. [illegible]						
AMERIKA, Bank-Actien			5¼	5⅛		
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 ƒ						
OOSTENRIJK, Metalliek	5	pCt.	83¼	83⅛	83¾	
Dito 1847	2½	»	43	42⅝	43⅛	
Dito 1851	2½	»	43	$42\frac{13}{16}$		
Dito 1849	5	»	94			
Ween. Bank bij *Goll en C°*.	»	»	86¼			
Dito	4	»	70			
Letter B	5	»	94			
Aand. met Loting fl. 500		ƒ				
Nieuwe dito » 250		»				
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer*	5	pCt.				
BRAZILIE te Londen 1824	5	»	98⅞	99		
Dito Leening 1843	5	»				
Dito £ 200		»				
PERU	5½	»				
MEXICO Nieuwe	3	»	26⅜	26½	$26\frac{13}{16}$	$26\frac{13}{16}$
VENEZUELA à £ 100	3½	»				
GRENADA à £ 100	2	»		22¼		
Dito Uitgestelde			11⅛			
ECUADOR à £ 100		»	$4\frac{7}{16}$	$4\frac{7}{16}$		

Grieken 5 pCt. $7\frac{3}{16}$, $\frac{7}{16}$.

Binnenl. fondsen sluiten goed prijshoudend met eenige affaire in de hoofdsoorten. In vreemde effekten was bij geanimeerde omzet in Spaansche, Oostenrijksche en Russische geene beduidende verandering, alleenlijk blijven Mexik. ¼ hooger met kooporders.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

[illegible]	2/m.	ƒ	56½	Livorno	2/m.	ƒ	39½
„	zigt	„	56⅝	Napels	„	„	81¾
Bordeaux	2/m.	„	56	Petersburg	„	„	1,86
„	[illegible]	„	56¼	Weenen	6/w.	„	32¼
Madrid	3/m.	„	246	Augsburg	„	„	35⅜
Cadix	„	„	247	Frankfort	„	„	98½
Seville	„	„	243	Hamburg	2/m.	„	$35\frac{1}{16}$
Bilbao	„	„	244	„	zigt	„	35¼
Lissabon	„	„	41½	Londen	2/m	„	11,70
Porto	„	„	41½	„	zigt	„	11,82½
Genua	2/m.	„	46⅞	Rotterdam	[illegible]	„	⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 2 Mei. Belg. leen. 2½ pc. —; 1840/1842 5 pc. 98½; 1848, 98½; Spanje 1—3 pc. 23⅝; Binnenl. 3 pc. 43¼; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 86⅛.

PARIJS, 2 Mei. Fransche 3 pc. 81,—; id. 4½ pc. 103,60; Bank-Aktien —,—; Belg. 1840/42, 5 pc. —; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Napels 5 pc. —,—; Spanje 1—3 pc. 24¼; Buitenl. 3 pc. —; Binnenl. 3 pc. 43¾; Holl. 2½ pc. —; Piemont 5 pc. —,—; Portugal 4 pc. —; Romeinen 5 pc. —; Rusland 4½ pc. 102¼; Metall. 5 pc. 89¼.

MADRID, 28 April. Spanje 3 pc. 43⅝; 1—3 pc. 24½; Cert. Coup. —; Bank S. Fernando —.

WEENEN, 2 Mei. Met. 4½ pc. —; 5 pc. $94\frac{7}{16}$; Bank-Actien 1503; Wissel op Londen 10.40; Zilver 8.

FRANKFORT, 2 Mei. Met. 5 pc. 87⅛; A 5 pc. 87⅝; 2½ pc. 44¼; Bank-Actien 1642; Darmst. Loten fl. 50 99¾; id. fl. 25 32⅜; Badensche Loten fl. 50, 70¼; id. fl. 35, 40½; Nassausche fl. 25, 29; Holl. 2½ pc. 64¼; id. 4 pc. 95½; Sardinische 44; Wissel op Weenen 110⅛.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	ƒ 27,10	a	—	Pruissische	ƒ 34⅝	a	—
Napelsche	- 25,25	„	—	Spaansche	- 2,46	„	—
Div. in £St.	- 11,72½	„	—	Hamb. Russ.	- 36¾	„	—
Eng. Russen	- —,—	„	—	Russ. in Z. R.	- $37\frac{5}{16}$	„	—
Fransche	- $56\frac{5}{16}$	„	—	„ Pap. „	- —	„	—
Belgische	- $56\frac{5}{16}$	„	—	Pools. in Fl.	28	„	—

SPECIE-COURS:

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à ƒ 10 per Stuk	ƒ 9,80	a	9,90
Oude Gerande Dukaten	» 5,60	»	5,70
Wigtige Souvereinen	» 11,80	»	11,90
» Pistolen	» 9,65	»	9,75
Stukken van 20 Francs	» 9,45	»	9,55

Baren Goud en Specien à ƒ 1442,60 per Ned. ℔ fijn 1¼ a 1¼ pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters per Stuk	ƒ 2,55	à	2,60
Stukken van 5 Francs	» 2,34	»	2,37
Brabandsche Kroonen	» 2,65	»	2,70
Fransche	» 2,70	»	2,75
Pruissische Daalders	» 1,74	»	1,77
Zilver 1000 à 980	ƒ —,—	a	—,—
» 900 » 700	» 104,50	»	105,—

SCHEEPSTIJDINGEN.

UITGEZEILD:

TEXEL, 2 Mei. P. Rijntjes, Suriname, Suriname. - J. Visser, Albina, id.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 3 Mei in lading naar:

Keulen	H. Hoogeweg, de Hoop.
„	J. H. Wilson, Colln N°. 20.
Mainz	W. Keller, Mainz N°. 1.
Duisburg	C. Scholten, Hoffnung.
Manheim	J. M. Kimpel, die Harmonie.
Weesel	P. J. Balk, Vrouw Rebecca.
Dusseldorp & Neus	J. Huibes, Niederrein N°. 7.
Ludwighaven	J. G. Fenster, Mein Vergnugen.
Frankf. & Coblentz.	J. van Dusseldorp, Frankfort N°. 16.
Urdingen & Ruhort	C. Wansing, Geertruida.

MANNHEIM, 28 April aangekomen

J. Dorsenbach, van Amsterdam.

Rijnhoogte ARNHEM 2 Mei 4 el 88 duim.
KEULEN 1 „ 15 vt. 0 „

PRIJZEN DER PERCEELEN,

Op Maandag 2 Mei, des middags ten 12 ure.

N° 1. De Koffijkleurderij *Java*, met Pakhuis, Woning, Stalling en Erven, Egelantiersgracht, NN 76 en 77; ƒ 4000, ƒ 600, J. F. Schutte.

2. Een Huis, Achterhuis, Tuin en Erve, als voren, NN 75; ƒ 2450, J. Helt.

3. Een dito, als voren, NN 78; ƒ 2000, J. F. Schutte.

4. Een Huis, Tuin en Erve, als voren, NN 79; ƒ 1800, ƒ 40, H. F. Straatman.

5. Een dito, als voren, NN 80, ƒ 1150, ƒ 150, D. de Vriend.

6. Een dito, als voren, NN 93; ƒ 1250, ƒ 20, J. H. Degens.

7. Een dito, als voren, NN 94; ƒ 1725, ƒ 100, W. K. van Maarschalkerwaart.

8. Een dito, als voren, NN 95; ƒ 1700, J. Helt.

9. Een Huis en Erve, Singel, G 354 à 56; ƒ 3000, ƒ 250, J. B. Plaat.

10. Een dito, Anjelierstraat, OO 405; ƒ 2500, ƒ 60, J. F. Schutte.

11. Een Huis, Tuin en Erve, Anjelierstraat, OO 505; ƒ 1675, P. D. Lusink, Jr.

12. Een dito, Anjelierstraat, OO 478; ƒ 800, ƒ 10, D. de Vriend.

13. Een Huis en Erve, Laurierstraat, EE 460; ƒ 2800, ƒ 550, L. de Bull.

14. Een dito, eerste Bloemdwarsstraat, DD 415; ƒ 875, ƒ 8, H. G. Scheltema.

15. Een Huis, Loods en Erve, Egelantierstraat, NN 123; ƒ 1075, ƒ 20, R. W. Hartgerink.

16. Een Huis, Tuin en Erve, als voren, NN 122; ƒ 820, ƒ 10, G. van Heerde.

17. Een dito, als voren, NN 331; ƒ 500, ƒ 2, D. de Vriend.

18. Een ledig Erf, als voren, NN 335; ƒ 140, ƒ 20, G. van Heerde.

19. Een dito, waarop eene Loods, als voren, NN 330; ƒ 200, ƒ 10, P. D. Lusink, Jr.

20. Een ledig Erf, Lijnbaansgracht; ƒ 135, R. W. Hartgerink.

21. Een Huis en Erve, Laurierstraat, EE 548; ƒ 1250, J. F. Schutte.

22. Een dito, eerste Looijersdwarsstraat, GG 282; ƒ 1075, ƒ 200, R. W. Hartgerink.

23. De Houtzaagmolen *het Anker*, met alle de vaste en losse Gereedschappen, buiten de Zaagpoort, WW 223; ƒ 6400, ƒ 900, [illegible] Nachenius, Bz.

24. Een Huis en Erve, Joden Breestraat, Q 280; ƒ 4200, ƒ 250, J. A. van Minden.

25. Een Pakhuis en Erve, Houtgracht, Q 204; ƒ 3025, ƒ 350, Denzelfden.

26. Een Huis en Erve, Joden Breestraat, Q 30; ƒ 1500, ƒ 400, H. B. van Embden.

27. Een dito, Vlooijenburgersteeg, Q 215; ƒ 1375, ƒ 20, J. A. van Minden.

28. Een dito, Uilenburgerstraat, R 130; ƒ 700, ƒ 100, P. Subiese.

29. Een dito, als voren, R 134; ƒ 500, ƒ 100, H. B. van Embden.

30. Een groot ledig Erf, op Marken, in den Visschersgang; ƒ 40, ƒ 50, P. Subiese.

ADVERTENTIEN.

(2840) Heden beviel voorspoedig van eene *DOCHTER*, Vrouwe H. J. C. VAN SONSBEECK, Echtgenoote van Jonkheer Mr. J. W. P. DIERT VAN MELISSANT.
's HAGE, 30 April 1853.
Eenige kennisgeving.

Men verlangt een **APOTHEKERS-LEERLING** of **BEDIENDE**, R. K., die zich tot het examen wenscht voor te bereiden. Brieven *franco* Lett. A. S. aan Gebr. VERHOEVEN te 's Bosch. (2844)

Een Tuinman van de R. K. Godsdienst, gehuwd, met 2 kinderen, van de beste getuigenissen voorzien, door omstandigheden, niet van hem afhangende, buiten dienst, wenschte zich gaarne geplaatst te zien. Adres bij Gebr. VAN LANGENHUYSEN te 's Gravenhage, letter M. (2845)

A. S. v. P. De ondergeteekende verwittigt door deze zijne geachte vrienden en bekenden, dat hij van af 1°. Mei de Affaire in **TABAK, SNUIF** en **SIGAREN**, vroeger door den Heer R. J. KöLER, op den hoek van den Torensteeg en Achterburgwal, Buurt G, 276 gedreven, voor zijne rekening zal voortzetten, belovende eene accurate en prompte bediening.
(2846) B. H. VAN OS.

Het Instituut van den Onderwijzer B. J. BRANS, is verplaatst van den Amstel, hoek Paardenstraat, Brt. IJ, N°. 71, naar de Kerkstraat bij de Vijzelstraat, Brt. A A, N°. 693.

ONDERWIJS van negen tot één ure, namiddag van drie tot half zeven ure.

Woensdag en Zaturdag namiddag geen school, maar Privaat Onderwijs van vier tot zes ure. (2847)

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN is van de pers gekomen
DE DERDE DRUK VAN
DE KATHOLIEKE
KERKREGELING
IN ONS VADERLAND,
DOOR
J. A. ALBERDINGK THIJM.
Prijs 20 Cents.

Bij denzelven wordt met succes gedebiteerd:
De *Tweede Druk* van
TROUW.
EEN HULDEGROET
AAN ZIJNE MAJESTEIT
KONING WILLEM DEN DERDE,
BIJ ZIJN BEZOEK VAN AMSTERDAM,
in Grasmaand, 1853,
DOOR
J. A. ALBERDINGK THIJM.
„Je Maintiendrai."
's Konings [illegible]
Prijs 15 Cents.
NB. De 1ste druk was [illegible] 13 April. (*)

(*) Abusievelijk is in de Courant van gisteren deze dagteekening [illegible] *Kerkregeling* gesteld.

Bij denzelven is nog verkrijgbaar:
KORTE OEFENINGEN
VOOR DE
MAAND MEI,
TER EERE DER H. MAAGD MARIA.
Met 30 Staalplaten.
voor iederen dag der maand, fraaije uitgaaf met rood kaders, in kartonnen bandje.
Prijs 60 Cents, in plaats van ƒ 1.40.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.